

TIM MARIANN

Kettőshatás

Minden azzal a véget nem érő éjszakával kezdődött. A mai napig halántékomban lüktet az emléke. Kétéves voltam, sokkot kaptam. Elbújtam és betapasztottam a fülemet, hogy ne halljam a sikítást. Egyedül voltam, Apa nem volt velem, Anyának segített. A fürdőszobából jöttek a hangok, a kádból. Láttam, mert egyszer odamentem, pedig Apa mondta, hogy ne. Ott ült a meztelen anyám a kádban, derékig vérben. Emlékszem kínoktól torz arcára, ahogy rám nézett, és sugárzott róla a rémület. Apa felkapott és kivitt, a kezembe nyomta a telefont. Nem győztem mind feljebb állítani a mese hangját, és minél közelebb bújni a kijelzőhöz, ha tehettem volna, bele is bújok. Borzalmas volt. Mindjárt megszületik az öcséd, mondogatták, de én csak a vak félelmet éreztem.

Most is emlékszem, milyen volt, amikor először láttam őket. Hosszú napok gyötrelmes várakozása után hazaért anyám a kórházból, aztán nem is foglalkozott velem, csak az ikrekkel. Az ágyában feküdt, és egy rongycsomót babusgatott. Apám odavezetett hozzá. Csak álltam és néztem azt a babakék rongyot a karjában. Felém fordította, abba voltak az ikrek bugyolálva. De én nem őket néztem, hanem anyám tekintetét, az ő arcáról szerettem volna leolvasni, mit kellene éreznem. Minden, amit ott láttam, az a csontszáraz téboly volt. Végül a karjába néztem, két húsgombócot láttam. Az egyik anyám mellére tapadt, a másik vaksin felém grimaszolt. Csúnya volt, félelmetes. Kérdőn néztem anyámra, apámra, és ők fürkészve rám. Idegessé tett a nyugtalanságuk. Elsírtam magam, anyám elkeseredetten velem sírt. Hirtelen a vaksi is rázendített, erős káromló hangon. A félelemtől elment a hangom. Anyám tehetetlenül sírt tovább. Úgy emlékszem, az első időkben csak sírt, és vele én is.

Sokáig izgultunk érte, egy hajszálon múlt, hogy túlélte. Ő inkább meghalt volna, mint hogy kórházba szülje meg a fiait. Azt hitte, ott azonnal leinjekciózák őket, vagy ilyesmi. Még jó, hogy apám időben mentőt hívott, különben talán mindhárman odavesznek. Néha úgy éreztem, jobb lett volna. Akkor az én életem is teljesen máshogy alakul.

Egy ideig nem is tudtam, mi a baj velük. Nem igazán zavart volna a kinézetük, ha nem látom a környezet reakcióit. Mondjuk, nem láttam hozzájuk hasonlót, de hát kutyából sem látni két egyformát. Nem igaz?

Edi elbűvölő személyiség volt, már kisgyerekként mindenkit lenyűgözött a megszólalásaival, édes kis mosolyával. Puha szőke tincsei, mint egy kis angyalkának, göndörödve hullottak kék szemekre. Samil mintha az árnyéka lett volna, színben és jellemében is. Sokáig azt hittük, értelmi fogyatékos. Talán úgy minden egyszerűbb lett volna. Már bőven elmúltak háromévesek, mikor elkezdte mondani a magáét. Olyan volt a hangja, mint egy részeg trollnak. Úgy is nézett ki, a vonásai szögletesek voltak, és gonoszak. A szeme mindig a homloka árnyékába húzódott, kifürkészhetetlenül, mint ami nem akar árulkodni a szándékaikról. Kiszámíthatatlan volt. Félttem tőle, mint az örültektől és a részegektől, mert nem láttam értelmet a szemében.

De mindegy is volt, milyen Samil, és milyen Edi: aki a kis testen meglátta a két fejet, tátott szájjal bámult.

Nem tudtuk, hogy Samil miért sír olyan gyakran, folyton frusztrált volt. Anya meg volt győződve, hogy fájdalmai vannak. Sokkal később derült ki, hogy nem tudja irányítani a lábát, és a kezéből is csak az egyiket, a saját oldalit. Ezt úgy értem, hogy a balt, mert a fejek közül is a bal volt az övé.

Szóval volt egy test, két fejjel, két kézzel és két lábbal. Meg persze ott volt a két fark dilemma, de ezt majd később. Lényeg, hogy Edi tudott járni, és irányítani a jobb kezét, Samilnak pedig egy darab bal kéz jutott.

Érzékeny gyerek voltam, mindig a környezet hangulatától függtem. Az öcsém születése hatalmas zuhanás volt. Kétéves voltam, anyám addig csak engem imádott, aztán már semmi nem volt a régi, mintha meghalt volna ott a kádban.

Onnantól, hogy Ediek megszülettek, láthatatlan lettem. Anyám, ha nem pelenkázott vagy etetett, akkor sírt. Máskor orvosi vizsgálatra, fejlesztésre hordta őket. Apám a munkába menekült, ha néha rám nézett, a szemében csak szánakozást láttam. A tükroneuronjaim túlműködésének köszönhetően én is rettenetesen sajnáltam magam, és őket is.

Nagymamámék sokszor elvittek, de megvolt nekik is a maguk baja, betegségek, nyűgök meg egymás. Piacsi kutya bundájába bújtam, úgy aludtam el. A kutya volt a menedémem, később Nagyiék nekem is adták. Tizennégy voltam, mikor továbbállt az örök vadászmezőkre, jobban fájt, mint az anyám halála. Neked van kutyád?

Mikor óvodába kerültem, megkönnyebbültem. Végre vidámság és átlagos gyerekek vettek körül. Az óvónéni figyelt rám, talán még jobban is, mint másra, legalábbis én így éreztem. Igazi felüdülés volt. Apa vitt oviba, amikor kiléptünk az ajtón, otthon maradt minden. Életem legszebb két éve volt. Akkoriban voltunk a legjobb barátságban Apával, sokszor maradtunk el kettesben ovi után, fagyiztunk, lógtunk a játszón, míg be nem zárt.

De a kegyelmi állapot nem tartott soká, jöttek utánam Ediek. Anyám vegyes csoportba íratott minket. Sose volt különösebb tekintettel rám, folyton az ikrekkel volt elfoglalva, vagyis leginkább Edivel. Anya ott akart lenni a beszoktatásnál, és később is ő vitt mindhármunkat. Látnia kellett a reakciókat. Azt hitte, hatással lehet majd mindenre, hogy majd ő megcsinálja. Nem mondom, hogy kontrollmániás volt, hiszen valós problémát dédelgetett, de szörnyű volt, vagy lehet, hogy csak kétségbeesett. Látod, én még mindig haragszom rá.

Eleinte nagy volt a nyugtalanság. A gyerekek, a szülők és a dajkák is félték tőlük. Nem tudták, mire számítsanak. Mindenki kerülte őket, amíg lehetett. Ha én nem lakom velük, örökre elkerülöm őket. Volt olyan gyerek, akit miattuk vittek el.

Edivel semmi baj nem volt, imádta az egészséget, végre érvényesülhetett, valahogy mindig olyan stréber volt. De Samil, mint aki élvezzi, hogy végre eleget rémisztgethet, a nyálát fröcskölve sikongatott. Rettenetes volt, és váratlan. Néha alvásidőben kezdett el rikoltozni. Ha az ő hangjára ébredt, kiszaladt a lélek az emberből.

Szerencsére kajával lehetett hatni rá. Otthon anyám extra egészségesen tartott minket. Cukrot nem láttunk sosem, max' a banánban meg az almában. Nekünk az ovi a reggeli kakaóval és kakaós csigával, lekváros levéllel maga volt a kánaán. Szerencsére elég értelmes brigád dolgozott ott, Samil csak akkor ehetett, ha teljesített. Ha kiabálsz, nem kapsz gabonapelyhet. Azonnal csend lett. Ha nem rajzolsz, nem lesz ebéd. És nem is rajzolt rosszul. Egymásnak mutogatták az óvónők a műveit, szerintem minden alkalommal meglepődtek azon, hogy tényleg normális.

A gond a többi gyerekkel volt. Edi barátságosan közeledett hozzájuk, jó kapcsolatban volt velük. Mindig ő találta ki a legjobb játékokat, utánzótták. Samil élvezte ezeket a közös játékokat, teljesen elmerült bennük. Ismertem az arca minden rezdülését, baromira tetszett neki az ovi. Viszont mindenki csak Edivel akart játszani, róla tudomást sem vettek. Megpróbálták úgy csinálni, mintha ő ott sem lenne. Eleinte meg se szólalt, csak figyelt, meg persze üvöltözött vagy kukorékolt. Szerintem direkt volt megbotránkoztató, valószínű, így próbálta meg felhívni magára a figyelmet. Aztán egyszer csak teljes mondatokban kezdett beszélni, majdnem négyévesen. Volt egy-két próbálkozása a barátkozásra. Emlékszem, ahogy Lilit, az én szerelmemet kezdte el traktálni a pókemberes vicceivel. Lili, akibe amúgy sem sok humorérzék szorult, durván elzavarta. Ott helyben ki is szerettem belőle. Samil onnantól kezdve csak káromkodott. Okádta magából a trágárságot.

Az elejétől fogva Samil volt a felesleges. Érezte az első perctől kezdve. Ő volt rossz helyen, ő csúfította el a különben oly tökéletes Edit. Miatta volt minden borzasztó. Az elejétől fogva érezte, hogy ő nem kell, és ezt nem tudta feldolgozni.

Soha egy ölelés sem volt az övé, az anyai mellett csak irgalomból kapta meg. Senki sem szerette. Kedves szót ha hallott, a szomszéd fejnek szólt, kedves mosolyt ha látott, nem ő volt a címzettje.

Nem csodálom, hogy ki volt bukva.

Az oviban egyszerűen csak mellőzött volt, a suliban kirekesztett lett. A vicc az, hogy Edi népszerű volt, ő meg a nemkívánatos. Kezdetben mindenki próbált nem foglalkozni vele, figyelmen kívül hagyták a malacságait, amit Edi eszmefuttatásaiba tűzdelt, elnézték neki az obszcén vicceit. Aztán jött Ági néni, aki elhatározta, hogy ugyanúgy kezeli majd, mint a többi gyereket. Hisz külön név szerepelt a naplóban, külön kellett őket értékelni, ahhoz pedig látnia kellett, mit tud. Samil nem tudott szerepelni. Ha felelnie kellett, vagy csak válaszolnia a tanárnak, az mindig balul sült el. Legtöbbször alig elfojtva röhögött rajta az egész osztály, és ő még csak ki se tudott futni a teremből. Edibe egy cseppnyi együttérzés sem szorult, magát fényesítve átvette a szót. A figyelmet ugyan elterelte Samilról, de azt már nem vette észre, hogy Samil majd belefullad az indulataiba.

Arra gondolok, talán Samilnak volt több esze, hamarabb felfogta, hogy felesleges bármilyen próbálkozás, mindig csak a torzszülöttet látják majd benne, úgyhogy idomult a szerephez. Edgar inkább figyelmen kívül hagyta az egészet, mintha teljesen független lenne tőle az a másik gyűrött fej a vállán. Bár fantasztikusan intelligens volt, nem sok empátia szorult belé. Samillal kapcsolatban ilyesmin sosem gondolkoztunk, alpári volt, bugyuta, nem is gondoltunk rá, hogy lehet némi esze. Érdekes, hogy később mennyire máshogy alakult minden.

Azt hiszem, mindkettőjüknek saját stratégiája volt a helyzet kezelésére. Edgar ki akart tűnni, felül akart emelkedni az egészen. Samil is, a maga módján: igazán ocsmány és kiállhatatlan akart lenni. Ha már ilyenek született, megadta a módját. Neki lehetett az egyszerűbb. Edi személyisége sokkal bonyolultabb volt a rendezett felszínnél, de nem mutatta, milyen háborúk dúlnak a lelkében.

Igazából Samil a kezdetektől fölfogta helyzetét, és igazodott hozzá: játszott a torzszülöttet. Szerintem determinálta a jövőt, amiben Edi a tökéletes fiú, és Samil a parazita.

Az igazi gondok csak később kezdődtek. Amikor belépett az életükbe a nemiség, elindultak a komolyabb zűrök. Ráadásul Samil hamarabb érő típus volt, tiszta ciki volt az egész.

Hogy értsd, tudnod kell, hogy külön szerszámuk volt. A Samil felé eső olyan volt, mint ami Platón barlangjának a falára az árnyékot vetette, maga a tökély így is, úgy is, ha érted. A másik, Edié, elég szomorú kis jószág volt, olyan szégyenlősféle. Azt a szerencsétlent vágta le később Edi.

Edi, igen, a sajátját. Mindjárt megérted, ha elmondom.

Szóval Samil kezdte az egészet, neki hamarabb kinyílt a csipája, és amikor rájött, hogy az ott mire jó, mást se akart csinálni. Edi meg nem hagyta, rosszul volt. Ahányszor rányúlt volna Samil a szerszámra, Edi azonnal üvöltözni kezdett, és szaladt társaságba, ahol Samilnak el kellett raknia a kis haverját. Iszonyú patáliák voltak, még éjjel is.

Aztán jöttek a nők. Ne gondold, hogy a csajok elkerülték őket, sőt! Edit amúgy is bírták, jóképű gyerek volt, jól kijött az emberekkel. Persze, aki csak ismerte őket, akár csak hallomásból, az a dupla bránerrel is tisztában volt. Egyszer még fogadtak is a csajok, hogy ki férkőzik előbb a közelükbe.

Samil alig várta, hogy mutogathassa, Edi meg teljesen odavolt. Neki is folyton állt a cerka, de nem tudta kezelni a helyzetet. Érted, az összes csaj Samilét akarta. Fura szitu lehetett megmagyarázni egy csajnak, hogy bocs, szivi, tudom, hogy az szimpibb, de hát az a tesómé, megtennéd, hogy az enyémet rángatod? Vagy ha ráülni támadna kedved, akkor erre a kis törpére, itt, azzal ne is törődj. De hát hogy lehetett volna figyelmen kívül hagyni, gyakorlatilag útban voltak egymásnak, érted!

Meg nehogy azt hidd, hogy Samil visszafogta magát. Nem tudott kimaradni egy aktusból sem, amúgy is képtelenség lett volna, inkább jól szórakozott. Persze a legtöbb lány menekült, de volt, akinek ez tetszett. Ott meg Edi volt képtelen megmaradni. Örök harc volt az életük.

Aztán Edi szerelmes lett. Életében először olyan szerelmes lett, mint az ágyú. Alig mert a lányhoz közeledni. Elhívta moziba, randizni, ilyenek. A csók is csak kvázi távcsók volt, egyszerűen nem merte Samilt és a meredező farkát a lány közelébe engedni. Végül volt egy-két cikis helyzet, és bár Samil állítja, hogy semmit se csinált, a lány lelépett. Edi maga alatt volt, teljesen összezuhant, az ágyból alig akart kikelni. Samilnak ez persze kapóra jött, egész nap önfeledten recskázott, míg Edi halottnak tette magát.

Jóval később jött Blanka. Egész más volt, mint a korábbi lányok. Akkor már egyetemre jártak. Vagyis csak Edi, közgázra, Samil tett az egészre, egyetlen bal kezével képregényt rajzolt. Egész jól ment neki, ha benne vagy, ismerheted, Asmodeus néven futott.

Blanka bátor lány volt, mire találkoztak, már beutazta hátizsákkal a harmadik világ felét. Edi ki akarta sajátítani, de Blanka nem hagyta magát, mert Samil is bejött neki, vagy csak a micsodája, ezt már sose tudjuk meg. Mindenesetre kivívta magának a dorongok dorongját, addig kínozte Edit, míg belement, hogy Samil bránerét használhassa. Onnantól kezdve nem is volt kíváncsi a másikra. Samil boldogan hagyta magát, Edi meg csendesen szenvedett. A váratlan fordulat az volt, mikor jött Anna, Samil vágyainak netovábbja, és dákóstul kisajátította Samilt. Edi persze kiborult, tudta, hogy Blanka nem fanyalodna az ő kis micsodájára. Napokig tombolt. A vége az lett, hogy fogta Anya bárdját, és lecsapta.

Sokáig kórházban voltak, életmentés, plasztika, pszichiátria. Edi sosem lett többé a régi. Blanka és Anna látogatták őket egy darabig, aztán eltűntek.

Ők maradtak, de a kórházból mintha már csak Samil jött volna ki.

Látszólag semmi értelme nem volt annak, hogy Edi levágta, rituális öngyilkosságnak tűnt. Azt hiszem, tényleg bele is vezett. Onnantól kezdve Samil és a szerszáma vette át a főszerepet. Edi mintha felszívódott volna.

Samil végre kiteljesedhetett. Akkor költöztek el otthonról, egészen addig anyám pátyolgatta őket. Annak ellenére, hogy Samil saját erőből nem tudott helyet változtatni, csak Edi közreműködésével, ő lett az önállóbb. A rajzait eladta külföldre, imádták a japánok, jó pénzeket keresett. Vett is egy fasza városi kéglit, egy darabig járta a lebujszokat, aztán elunta őket. Városi sportra vágyott, a gördeszka, görkori nagyon feküdt volna neki, de Edi nem volt partner, nélküle és a lábai nélkül viszont cseszhette. Menő járgányokat vett, de Edi nem volt hajlandó vezetni őket, szerintem szimpla bosszantásból. A motorral ugyanez volt a helyzet.

Nem sokat találkoztunk abban az időben, de Samil türelmes volt, derűs. Talán Edi nem is akarta annyira kiborítani, csak szimplán nem volt kedve semmihez. Ha rajta múlik, egész nap az ágyban fekszik és zabál.

Nórába én is fülig szerelmes voltam, emlékszem az első találkozásra. Akkor már leköltöztek a tóhoz. Egy hosszú, romantikus ruha volt rajta, rózsaszín lótuszvirággal. A színei, a haja, a bőre, a szája, mind hasonló árnyalatban fénylettek, olyan volt, mint egy habos eperkrém, amibe azonnal belenyálnál. Meghívtak hétvégére, csodálatos volt a házuk, a kertjük csupa virág. Kérdeztem Edit, hogy van, egész kitisztultak voltak a szemei, emlékszem az öregapós válaszára: „Kösz, fiú, megvagyok.” Mintha nem is az öcsém, hanem a nagyapám lett volna, valami háborús veterán.

Szép volt minden, de ideig-óráig tartott csak az idill, sosem volt béke, sosem volt egyensúly.

Volt viszont esküvő. Oda anyám már nem jöhetett el, belerokkant a történetekbe, a pia meg a szíve vitte el. Előbb egy otthonféleségbe került, onnan az öröklétre. Én voltam az, aki rendszeresen járt hozzá. Bíztam benne, hogy talán végre észrevesz, és foglalkozik velem. De akárhányszor mentem, csak Ediről kérdezett. Samil nevét nem mondom, hogy soha, de nem sokszor hallottam a szájából. Szerintem onnantól kezdve gyűlöli, hogy az első ultrahangképet meglátta róla.

Gyerekek nem lett, metál stanley ide vagy oda, hatástalan volt, terméketlen. Nem tudom, mennyire akartak, az állatok számából ítélve nagyon. Tele voltak kutyákkal, macskákkal, volt lovuk és egy aprócska szamaruk is. De hogy boldogok lettek volna, azt nem nagyon hiszem. Samil azt írta a búcsúlevelében, meg akarja Nórát kímélni attól a szörnytől, amit ő Edivel alkot. Öngyilkos lett. Bár mindig ő tűnt az embertelenebbnek, de azt kell gondolnom, a testvérének tett szívességet vele. Nem bírta elviselni tovább a szenvedését.

Hogy miért volt itt velünk Edi és Samil, sosem fogom megérteni. Örökre itt maradtak velem, bennem. Örökre üldöznek. Mégis ők voltak a családom, ők tettek engem azzá, aki most vagyok. Érdekes hogy Samilra emlékszem szívesebben. Talán Edin élte ki minden keserűségét, de engem megajándékozott a békén hagyás bölcsességével. Sosem adott kéretlen tanácsokat, nem figyelmeztetgetett. Meghallgatott, figyelve rám azzal a különös, árnyékba húzódó szemével, és magába zárta a mondataimat. Talán nélkülük boldogabb ember lettem volna, de ha ők nincsenek, most miről mesélnék neked?